

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

www.lpkts.lt

Trisdešimtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2018 m. rugpjūčio 10 d.

Nr. 29 (1291)

„Su Lietuva širdy“ buvo visa Lietuva

Praėjusį šeštadienį Raseinių rajone, Ariogaloje, Dubysos slėnės tapo Lietuvos širdimi: į 28-ąjį saskrydžių rinkosi buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, Laisvės kovų dalyviai, kitų patriotinių organizacijų nariai, Ariogalos miestelio, aplinkinių rajonų gyventojai ir svečiai iš visos Lietuvos.

Tradicinis ugnies uždegimas

Šventė prasidėjo anksti ryte, kai Kaune, Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje, buvo ižiebta saskrydžio ugnis. Kauno jungtinio sveikatos kubo bēgikai, vadovaujami Petro Sventicko, išsirikiavo prie Nežinomo kareivio kapo, o Alvydas Semaška nuo Amžiniosios ugnies aukuro ižiebė fakelą, kurį kiekvienas dalyvis iškilmingai perleido per rankas.

Ugnies nešėjus išlydėti atėjo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos vadovai, LR Seimo narys Andrius Kupčinskas. Juos sveikino, linkėjo gerro bēgimo ir už gražios tradicijos tēstinumą dėkojo LPKTS vadovai: dr. Gvidas Rutkauskas, Rasa Duobaitė-Bumbulienė, Vincė Vaidevutė-Margevičienė. LR Seimo narys A. Kupčinskas Seimo atminimo dovanas įteikė vyriausiam ugnies nešėjui A. Semaškai ir jauniausiajai bēgikei.

Ugnies nešėjai, gėlių puokštę padėję prie Laisvės paminklo, išsiruošę į kelią – simbolinį Laisvės bēgimą. Prie jų pakely prisijungs bēgikai iš Prienų, vadovaujami Aldonas Ivanauskienės. Juos taip pat į kelią išlydėjo buvę tremtiniai, miesto vadovai. Su šiais prasmingos akcijos dalyviais susitiksime po gerų penkių valandų Dubysos slėnyje, kuris jau bus pilnas šventiškai nusiteikusių, pasipuošusių saskrydžio dalyvių.

Eisena į Dubysos slėnį

Ariogalos miestelyje nuo ryto pradėjo rikiuotis autobusai iš visų Lietuvos miestų. Štai iš Panevėžio, Šiaulių po du, iš Kauno – trys autobusai... Prie Sv. Arkangelo Mykolo bažnyčios rinkosi šventės dalyviai, chorų kolektyvai, svečiai. Pasipuošė tautiniai drabužiai, saskrydžio atributika, gėlėmis, nešini. Trispalvėmis ir filialų vėliavomis, lydimi kariuomenės pučiamujų orkestro, didžiulė, margaspalvė eisena užpildė bundančio miestelio pagrindinę gatvę, vedančią į Dubysos slėnį.

Saskrydžio dalyvių šventiškai papuoštas laukė Dubysos slėnis: prie jėjimo didžiuliai vartai apipinti ažuolo vainikais ir lauko gėlėmis, ant jų – saskrydžio emblema „Su Lietuva širdy“. Scena priešais centrinę tribūną, kurioje paskirtos vietas tremtinių chorams, scenoje – altorius, paruoštas šv. Mišioms, taip pat papuoštas gėlėmis, sa-

skrydžio emblema.

Šventės aukuras, aplink stadioną užrašai, žymintys tremties vietas, balastogės palapinės nuo Saulės, už stadio ribų – diskusijų palapinės, partizanų bunkeris – visa tai, kad būtų gražu, patogu ir laiku, reikalavo nemažo pasiruošimo. Dėkingi už grožį dailininkai Rimutei Skučienei, už visa kita – Ariogalos seniūnijai ir komunalinėms tarnyboms.

Nuo kalno leidžiantis saskrydžio dalyvių ir chorų kolektyvų eisenai, prikyje Lietuvos kariuomenės pučiamujų orkestras maršo garsais skelbė gražiausios metų šventės pradžią. Sventinės dalyvių kolonus su savo vėliavomis žygiavo pro sceną ratu, šventės vedėjas Vilius Kaminskas pristatė trumpą filialo istoriją. Orkestras grodamas apėjo garbės ratą, savo vietas užėmė chorai ir kiti eisenos dalyviai. Jaunieji šauliai, budejė prie vėliavų stovų, perėmė vėliavas iš vėliavnešių ir jas ištėtė į laikiklius.

Vėliavų kėlimo ceremonijai pakvieti LPKTS pirmininkas dr. G. Rutkauskas, LPKTS Šiaulių filialo pirmininkė Valerija Jakubauskienė ir Klaipedos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Pranciškus Vytautas Mickus. Lietuvos, Latvijos ir Estijos Respublikų vėliavos iškeltos skambant tų valstybių himnams, kuriuos giedojė Jungtinis tremtinių choras, grojant pučiamujų orkestriu...

Laisvės kovotojų pagerbimas

Prieš 70 metų, 1948-aisiais, vykę didžiausiai trėmimai „Vesna“, vėliau – 1949 metais – „Priboj“, 1951 – „Osenj“, sujaukė daugelio Lietuvos gyventojų likimus ir sugriovė gyvenimus. Prisimindami mūsų senelius, tėvus, brolius ir seseris, žuvusius pasipriešinimo kovose, negrūžius iš lagerių ir tremčių, išejušius į Amžinybę, prisimindami šio saskrydžio pradininką Antoną Vizbarą, visus pagerbėme tylos minute. Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos karai, šauliai išneše gėlių prie Kankinių memorialo Ariogilos kapinėse.

Malda ir giesmė buvo atrama suniausiai išbandymų metais. Malda ir daina – nuolatinis lietuvių palydovas. Visos tremtinių šventės, paminklų atidengimai, žygiai partizanų takais ir saskrydis „Su Lietuva širdy“ pradedami auka Dievui. Šv. Mišias už tévynę aukojo JE arkivyskupas metropolitas Lioginas Virbalas su gausiu būriu kunigų. Mišiose giedojo Jungtinis tremtinių choras, dirigavo Mindaugas Šiksnius. Mišių metu ne vieną malonai nustebino Šakių rajono mero Edgara Pilypaičio balsas.

Bene svarbiausias ir prasmingiausias (žinoma, tremtinių choro koncertas – išskirtinis) saskrydžio akcentas – tai Laisvės, Nepriklausomybės, Vienybės simbolio – ugnies – nešimas ir uždegimas. Mūsų šventė turi ilgametę ugnies nešimo Ariogalon tradiciją. Mename, kai čia atkeliaudavo ugnelės iš visų partizanių kovos apygardų, kai bēgikus skaičiuodavome šimtais, kai bēgikai įveikdavo 100 kilometrų ir daugiau, bēgdavo keletą dienų.

Ši bēgimą organizavo Petras Sventickas, bēgės jau 20 kartų. Kauniečiai ugnį nešė jau 21 kartą. (keliamo į 5 psl.)

Saskrydžio ugnį ižiebė LPKTS Garbės pirmininkas dr. Povilas Jakučionis

LPKTS vėliavą neša sąjungos vadovai

Šv. Mišios Dubysos slėnyje

XXVIII Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir laisvės kovų dalyvių saskrydžio „Su Lietuva širdy“ rezoliucijos

Dėl paminklo laisvės kovoms įamžinti Lukiškių aikštėje

Lukiškių aikštė Vilniuje turi būti formuojama kaip pagrindinė reprezentacinė Lietuvos valstybės aikštė su laisvės kovų memorialiniais akcentais – tai dar 1999 metų vasario 11 dienos nutarimu pripažino Seimas. Ši nuostata buvo pakartota Seimo 2017 metų gegužės 2 dieną vienbalsiai priimtoje rezoliucijoje, kurioje aškiai ir visiems suprantamai buvo pareikšta, kad Lukiškių aikštėje įrengiant memorialą, skirtą per amžius kovojuusiems ir žuvusiems už Lietuvos laisvę atminti, turi būti atidengtas paminklas tautos ir valstybės simbolui Vyčiui. Aikštės sutvarkymo projektuose buvo konstatuojama, kad aikštėje turėtų vykti iškilmingi valstybiniai renginiai, kurių metu prie pastatytu paminklu ne tik Lietuvos žmonės, bet ir užsienio šalių delegacijos pagerbtų visais laikais kovojuusių ir žuvusių už Lietuvos laisvę ir nepriklasomybę atminimą.

Vėliau, nepaisant Seimo valios ir Lukiškių aikštėi suteikto statuso, ši reprezentacinė Lietuvos valstybės aikštė buvo tvarkoma chaotiškai, o Vyčio skulptūros pastatymui nuolat sudaromos fiktyvios kliūtys. Buvo politiniai kaliniai, tremtiniai ir partizanai bei visi Lietuvos laisvės kovotojai ir gynėjai, minėdami Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metį, taip ir nepasidžiaugė Lukiškių aikštėje pastatytu valstybingumu simboliu – Vyčiu.

Dėl susidariusios padėties atsakinėti Vilniaus miesto savivaldybės ir Kultūros ministerijos vadovai. Pastarųjų organizuotas konkursas dėl memoriale Lukiškių aikštėje buvo vykdytas turint aikščių sieki – manipuliujant tarimu visuomenės palaikymu patvirtinti bet kokį projektą, tik ne Vyčio skulptūrą. Dėl šio konkurso organizavimo aplinkybių šiuo metu Vilniaus apygar-

dos teisme yra svarstoma byla, kurios baigtis gali paaiškėti tik šių metų pabaigoje. Mūsų žiniomis, dar 2017 metų kovo mėnesį „Vilmorus“ atlikta visuomenės nuomonės apklausa parodė, jog 76 proc. respondentų pritaria Vyčio paminklui Lukiškių aikštėje. Todėl konstatiuotina, kad samoningai ignoruojama netik Seimo, bet ir visuomenės pozicija: tiek Kultūros ministerija, tiek Vyriausybė nesiima užtikrinti Seimo valios įgyvendinimo ir sklandaus pagrindinės reprezentacinės Lietuvos valstybės aikštės sutvarkymo proceso organizavimo.

Seimo kultūros komiteto bei Vyriausybės nuomone, tuo metu vykusio konkurso dėl memoriale rezultatais reikia pasitikėti. Dėl tokios valdančių lyderių pozicijos yra išaldytas Seimo TS-LKD frakcijos narių parengtas bei 2017 metų gruodį įregistruotas Lukiškių aikštės Vilniuje įstaty-

mo projektas. Mūsų nuomone, susiklosčiusi padėtis yra netoleruotina. Tokia padėtis verčia pagrįstai abejoti, ar kada nors apskritai Lukiškių aikštė galės pretenduoti į jai Seimo suteiktą valstybinės reikšmės statusą.

Lietuvos tremtiniai, politiniai kaliniai ir laisvės kovų dalyviai:

- ragina Kultūros ministeriją, Vilniaus miesto savivaldybę bei Seimo valdančiųjų frakcijų vadovus prisiimti atsakomybę dėl šiandienės Lukiškių aikštės būklės.

- reikalauja, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Kultūros ministerija bei Vilniaus miesto savivaldybė imtu iškubų ir realių darbų, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo nutarimą dėl Lukiškių aikštės sutvarkymo, bet ir išskirtinai Vyčio monumento, kovoju siųjų ir žuvusių už Lietuvos laisvę atminimui, sukūrimo ir pastatymo.

Dėl Rusijos Federacijos veiksmų „Misija Sibiras“ atžvilgiu

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS) apgailestauja dėl Rusijos Federacijos ambasados Lietuvoje pareiškimo, kuriuo užkeramas kelias septynioliktajai jaunimo ekspedicijos „Misija Sibiras“ kelionei į lietuvių tremtinių palaidojimo vietas Rusijoje, turėjusiai vykti liepos 17–rugpjūčio 1 dienomis“.

Rusijos Federacijos ambasados reiškiamas motyvas – Lietuvos pusėje tariamai kuriamos dirbtinės kliūtys sovietinių kapų ir monumentų tvarkymui. Iki šiol Rusijos Federacijos ambasados organizuojamos sovietinių kapų tvarybės gretinimas su tremtinių palaidojimo vietus tvarkymu, vykdomu visuomeninės iniciatyvos pagrindu, yra nepagrūstas. Todėl birželio 27 dieną buvo patvirtinta nauja užsienio valstybės reiškmingo nekilnojamų kultūros paveldo, esančio Lietuvos Respubliko-

je, tvarkymo taisyklių redakcija. Ji numato detaliai reglamentuotą, tačiau skaidrų, saugų, efektyvų ir teisėtą keilią užsienio valstybėms tvarkyti kapus, laikantis Lietuvos įstatymų. Visgi Rusijos Federacijos ambasada nutarė imitis nepagrūstų ir neproporcingu veiksmų visuomeninės iniciatyvos „Misija Sibiras“ atžvilgiu.

LPKTS atsakingai pareiškia, kad „Misija Sibiras“ veikla yra ne politinė, – tai išskirtinai pilietinė, humanistinė, visuomeninė iniciatyva, kurios tikslas – pagerbtii sovietinių represijų, trėmimų aukas, išsaugoti jų palaidojimo vietas. „Misija Sibiras“ yra labdaros ir paramos fondo „Jauniems“ organizuojamas projektas, kurio metu iš Lietuvos vykstama į Sibirą ir kitas lietuvių tremties vietas, tvarkomos lietuvių kapinaitės, statomi kryžiai, susitinkama su čia tebegyvenčiais lietuvių,

oveliai savo įspūdžiais dalinamasi Lietuvos ir pasaulio bendruomenėse.

Istoriją būtina išsaugoti ateities kartoms, jos faktų negalima paneigti, net jei jie vieniems skausmingi, o kitiems nepriimtini. Sovietų sąjungos represijos laikotarpis Lietuvos gyventojams buvo itin negalestingas, per 11 trėmimo metų iš Lietuvos ištremta daugiau nei 300 tūkstančių žmonių. Lageriuose įkalinta apie 150 tūkstančių lietuvių. Tūkstančiai žmonių prarado viską: nuosavybę, sveikatą, artimuosius, buvo žiauriai naikinami fiziškai kalėjimuose bei lageriuose, didelė dalis jų ten žuvo arba mirė. Trėmimai, prasidėję 1941 metų birželio 14-ąją, vien tik Sibiro žemėse paliko apie 800 lietuviškų laidojimo vietų.

„Misija Sibiras“ – tai jau trylikus metus vykstantis projektas, kurio metu organizuojamos ekspedicijos į Sibi-

rą. Nuo pirmosios ekspedicijos, įvykusios 2006 metais, suorganizuota 16 ekspedicijų, sutvarkyta daugiau nei 150 kapinių, sutikta daugiau nei 60 lietuvių ar jų artimųjų, tebegyvenančių Sibire. Kasmet kone 1000 žmonių išreiškia susidomėjimą ir dalyvauja atrankoje į kiekvienų metų ekspedicijas. Visa tai prisidėjo prie jauniosios kartos pilietiškumo bei didžiavimosi savo valstybe jausmo ugdymo.

Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių saskrydžio „Su Lietuva širdy“ dalyviai reikalauja, kad Rusijos Federacija atsisakyti tendencingo ir niekuo nepagristo „Misija Sibiras“ veiklos vertinimo, nekurty dirbtinių kliūčių bei neieškotų preteksto šios jaunimo iniciatyvos stabdymui ir ateityje neribotai išduotų leidimus šios nepolitinės organizacijos kilnios misijos vykdymui lietuvių trėmimo vietose.

Siekiamo Lietuvos komunistų partiją pripažinti nusikalstama

Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nariai Laurynas Kasčiūnas ir Audronius Ažubalės rugpjūčio 1 dieną vykusioje spaudos konferencijoje pristatė parengtą Lietuvos komunistų partijos (LKP) veiklos vertinimo įstatymo projektą, kuriuo siekiama pripažinti LKP nusikalstama organizaciją. Spaudos konferencijoje taip pat dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirminkinas Gvidas Rutkauskas bei sąjungos valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė.

„2017 metų birželio 27 dieną Seimas priėmė rezoliuciją, kuria pakvietė Vyriausybę, vadovaujantis susiklosčiusia Lietuvos įstatymų leidybos tradicija, vertinant Sovietų sąjungos represines struktūras Lietuvoje, parengti įstatymo, kuriuo LKP būtų pripažinta nusikalstama organizacija, projektą. Tačiau tokio įstatymo projekto Vyriausybė iki šiol néra parengusi. Todėl, nesulaukę Vyriausybės iniciatyvos, patys parengėme ir užregistruavome tokį projekta“, – teigė L. Kasčiūnas.

Pasak A. Ažubalio, įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad LKP pripažystama nusikalstama organizacija, 1940–1941 metais ir 1944–1990 metais SSRS okupuotoje Lietuvos Respublikoje įtvirtinus diktatūrą, veikusi kaip paklusni ir iniciatyvi Sovietų sąjungos komunistų partijos valios reiškėja ir įgyvendintoja:

„LKP yra atsakinga už SSRS okupacijos valdžios nusikaltimų vykdymą. Nors praėjo pakankamai daug laiko nuo Neprisklausomybės atkūrimo, tačiau ši nusikalstama veikla dar néra tinkamai įvertinta. Šiuo įstatymo projektu siekiame pagaliau tinkamai įvertinti sovietinę praeitį ir nusikaltimus bei atstatyti istorinę tiesą“, – įstatymo teikimo motyvus komentavo A. Ažubalis.

Seimo narių teikiamame projekte numatyti tam tikri įpareigojimai buvusiems LKP nariams ir funkcionieriams, pavyzdžiui, pageidaujantys būti kandidatais į Respublikos Prezidentus, Seimo narius, Europos Parlamento narius, savivaldybių tarybos narius, merus, savo anketose ir (ar) biografijose turės nurodyti

priklausomybę LKP struktūroms. Taip pat šie asmenys, dalyvaudami konkursuose į Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą, konkursuose ar atrankose į valstybės tarnybą ar skiriami į bet kokias aukštesnes pareigas valstybės tarnyboje, pateikdami savo gyvenimo aprašymą, Jame irgi turėtų nurodyti savo priklausomybę LKP struktūroms.

Anot parlamentarų, šis įstatymo projektas iš esmės leis baigtis susidvejinimo etapą Lietuvoje, kai auka ir engėjas gyvena po vienu stogu, o engėjas net nesiruošia aukos atsiprašyti.

„Kaikas galite ištegti, kad tokie mūsų siūlomi LKP vertinimai galimi istorikams arba politikams, tačiau dėl norminio turinio stokos negali tapti įstatymo dalyku. Esame įsitikinę, kad norminio turinio šiame projekte užtenka ir įsyla apsprindžiamas privilometu viešumu visiems, kurie norės tapti savivaldybių merais, europarlamentarais, Seimo nariais, prezidentais ar kandidatuoti į pareigas valstybės tarnyboje“, – teigė Seimo nariai.

Konferencijoje dalyvavusio LPKTS pirmininko G. Rutkausko teigimu,

toks įstatymo projektas yra seniai lauktas nukentėjusių nuo okupacijos sovietų režimo. Kartu G. Rutkauskas išreiškė organizacijos paramą Seimo narių teikiamam projektui.

„I LKP stojo įvairūs žmonės ir šiančių galbūt nereikia jų griežtai bausči, tačiau Lietuvos gyventojai nusipelno žinoti šių žmonių vardus ir pavardes“, – teigė G. Rutkauskas.

LPKTS valdybos pirmininkė R. Duobaitė-Bumbulienė prisiminė partizanų vadų pasirašytą 1949 metų vasario 16-osios LLKS tarybos Deklaraciją, kurioje LKP pripažystama kaip neteisėta. Pasak R. Duobaitės-Bumbulienės, tokio projekto priėmimas būtų tinkama dovana kitam minint šios Deklaracijos pasirašymo jubilieju.

A. Ažubalio ir L. Kasčiūno teigimu, šis projektas néra pavienė arba atsitiktinė iniciatyva. Parlamentarai primena, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas ne kartą konstatavo lemiamą komunistų partijos vaidmenį okupuojant ir aneksuant Lietuvą bei kitas Baltijos valstybes.

„Tremtinio“ inf.

Ivykiai, komentarai

Karšta vasara, karšta politinė atmosfera

Vasaros karščiu fone retam pilieciui rūpi politika. Užtat politikai įtakos neturi nei metų laikas, nei temperatūra – ivykiai veja ivykius, o jiems įsibėgėjus kažin ar pastebime, vasarą ar žiemą tai vyko? Išlieka tik metai. Pavyzdžiu, žinome, kad Ukrainai priklausantį Krymą Rusija užgrobė 2014 metais, o koks tai buvo mēnuo, mažai kas pasakyti nepasitikslinęs. O ką jau kalbėti apie prieš keletą dešimtmečių ivykius politinius virsmus! Kitai tariant, tiesiogiai su politika nesusijusio žmogaus atmintis linkusi pamiršti, ypač tai, kas nėra malonu prisiminti. Štai šia savoje ir naudojasi propagandinių karų vykdytojai. Jau ne už kalnų Lietuvos neprilausomybės atkūrimo trisdešimtmetis – nemažas laiko tarpas, kad prisimirštų sovietinis „rojus“.

Ir tikrai – teigti, kad „prie rusu buvo geriau“ dabar dėkingesnis laikas, nei prieš kokius 25 metus, kai dar nestigo „klestinčio socializmo“ palikimo ir broko, kai dar svaiginanti Vakarų materialinė gerovė atrodė sunkiai pasiekama, bet labai geidžiama... Todėl šiandien pasakojantis apie „sovietinį rojų“ visada paminės, kad duona kainavo kapeikas, bet nenorės prisiminti, jog ta duona dažnai buvo prastos kokybės, negana to, dėl jos tekėdavo ir ei-

lėse pastovėti. (Na, kas šiandien prisimena, kad po to, kai JAV, bausdama už invaziją į Afganistaną, nepardavė sovietams grūdų, duona buvo kepama su kukurūzinių miltų priemaismis?) Žinoma, net ir lageriuose žmonės rastavo akimirkų nusiūpsoti, pasidžiaugti, bet tai buvo žmogiškosios prigimties protesto išraiška, o ne sielos džiaugumas. Yra ir kitas dalykas – anksčiau kalbėti, kad „prie rusu buvo geriau“, mėgo buvę nomenklaturininkai, spekuliantai ir kombinatoriai, suradę landas į skurdaus valstybinio turto aruodus, o šiandien šią pasaką už gryną pinigą jau bando įteigtį mūsų valstybės priešai ir putinistinių pažiūrų veikėjai (nesinori sakyt – piliečiai). Aišku, jie nekalba, kad reikėtų atkurti „klestintį socializmą“, tačiau nuolat skiedžia apie „supuvusius Vakarus“ ir apie „šaunų, kietą Rusijos lyderį“ Putiną, principingai susidorojantį su teroristais, iškrypėliais ir visais kitais Rusijos priešais.

Kadangi nesunku sužinoti, kaip gyvena eiliniai rusai, ir jų gyvenimo kokybės pavyzdžiu tikrai nieko nesužavėsi, putinizmo propagandininkai renkasi kitą kelią – pritersti žmones suabejoti demokratijos privalumais: žodžio, spaudos, tikėjimo ir kitomis laisvėmis bei galimybėmis. Didelė klaida many-

ti, kad žmonės nėra lengvatikiai, kad sugeba atsirinkti ir t. t. Ilgą laiką kalant įsmegenis melagingą žinią, galiausiai patikima. Tik pastaruoju metu mūsų politikai imasi veiksmų, kad Lietuvoje būtų kuo mažiau rusiškos televizijos, galbūt ateityje bus apsižiūrėta, kad ir spaudos laisve piktnaudžiaujama, leidžiant atvirai antilietuviškus laikraščius ir spaudinius. Tiesa, iniciatyvos riboti propagandines rusiškas TV ir renginius (pavyzdžiu, dainininkų – putinistų koncertus, keistai sutampačius su svarbiausiomis valstybės šventėmis) ateina tik iš TS-LKD politikų stovyklos, kitiems atrodo, neklūva nei TV, nei propagandiniai koncertai, nei... vaku stovyklavimas Rusijoje.

Beje, pastarasis atvejis reikalauja išskirtinio dėmesio – jau pernai nuskambėjo Plungės meras, pasiuntęs lietuviukus į Rusiją, kur jie „turiningai“ praleido laiką, globojami arsių putinistų. Bet šiomet vėl tas pats, vėl Plungės meras kviečia jaunimą vykti į Rusijoje rugpjūčio 18 d. vyksiantį festivalį, negana to, sužibėjo ir Skuodo valdžia – vicemerės vadovaujama delegacija apsilankė Rusijoje, Chakasioje, kur padėjo gėlių prie „išvaduotojų“ paminklo... Nenuostabu, kad Rusijos propagandiniai TV kanalai parodė reportažą apie lietuvius,

kurie, matai, nežvelgia Rusijoje priešo, o tą priešą Rusijos asmenyje matotik aukščiausia Lietuvos valdžia. Toks koncentruotas smegenų plovimo skystis – atseit žmonės nemato pavojaus iš Rusijos pusės, tą pavoju išsigalvojo Lietuvos aukščiausia valdžia. (Be abejio, kremliaus trolių šią „nuomonę“ uoliai platina Lietuvos jau ne pirmi metai.) Skaitai reportažus apie Plungės ir Skuodo merus ir galvoji – kam jie dirba? Nenustebčiau, jeigu jie būtu pirmieji, pareikalavę autonomijos... Žemaitijai.

Na, o ką šiuo metu veikia valdantieji – R. Karbauskis „žalieji valstiečiai“? Ogi tą patį – doroja konservatorius! Pastaruoju metu, pasak Seimo nario Arvydo Anušausko, „Putino aplinkos oligarchų įtakos agentūra jau domisi VSD ir tikisi pasitikrinti VSD jautrumą politikavimui. Tokiu atveju tinkamai net ir neigiami atsakymai. Hibridinės trąšos pradeda ir...?“ Taip jis ivertino „valstiečio“ M. Puidoko klausimus, skirtus VSD, kuriuose taikiui tapo Rasa Juknevičienė (čia jai už „Kremliaus projektą – Karbauskį“, žinomas, kaip netylėti!), kiti žinomesni TS-LKD nariai, valstybės vadovė D. Grybauskaitė ir kai kurie VSD pareigūnai. Plačiai užsimota!

Gintaras MARKEVIČIUS

Paslaugų bendrovės – žvalgybos priedanga

Sutapimas ar ne, bet liepos pabaigoje nuskambėjo dar vienas ivykis – Lietuvos veiklą pradeda „Yandex. Taxi“. Tai modernus taksi paslaugos būdas – automobilį galima išsikvesti mobiliuoju telefonu, panaudojant specialią programėlę, kurią reikia įsidiegti savo aparate. Viskas būtų lyg ir nieko, bet ta paslaugų kompanija – Rusijos. Paaiškėjo, kad tai ne šiaip taksi, bet tikras elektroninio šnipinėjimo tinklas. Pasak Seimo nario ir Nacionalinio saugumo ir gynybos nario A. Anušausko, ivertinusio „Yandex“ biznį, „jau ir anksčiau, ypač nuo liepos 1 dienos rusiškos kompanijos, kurios dirba internetinėje erdvėje, privalo kaupti ir suteikti FSB priegą prie itin placių privačios informacijos klotų. Jau to užtenka, kad šiai kompanijai būtų užtrenktos durys už Rusijos ribų“. Kitas parlamentaras – Seimo Tėvynės Sajungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos narys Audronius Ažubalis – liepos 26 dieną

kreipėsi į Valstybės saugumo departamento (VSD) direktorių Darių Jauniškį dėl Lietuvos veiklą pradėjusios Rusijos įmonės „Yandex. Taxi“. Pasak jo, „viešojoje erdvėje plėčiai paskelbta, kad nuo šiandien Vilniuje taksi paslaugas pradės teikti rusiško kapitalo Nyderlanduose registruota įmonė „Yandex. Taxi“. Iki 2018-ųjų ši įmonė veiklą vystė Rusijoje bei NVS šalyse, tačiau šiomet ji atėjo ir į Baltijos šalis – pirmiausia Estiją ir Latviją, o dabar ir Lietuvą. Viešumoje pateikiamojame informaciją taip pat nurodoma, kad kompanijos „Yandex“ įkūrėjas Arkadijus Voložas turi artimų ryšių su įtakingais Kremliaus asmenimis.

„Ne paslaptis, kad Rusija Europos Sajungos ir NATO erdvėje siekia plėsti savo įtaką įvairiomis priemonėmis, taip pat ir per verslą. Šiuo atveju situacija dar reikšmingesnė, kadangi šiuolaikinėmis mobiliosioms technologijomis grįstos pavėžėjimo paslaugos gali nesu-

dėtingai kaupti ir sisteminti jautrią informaciją apie keleivius – jų maršrutus, kelionių laikus ir pan. Taksi paslaugos gali taip pat būti išnaudotos ir keleivių nuotaikų bei nuostatų identifikavimui. Hibridinio karo kontekste bet kokia informacija apie valstybę ir jos piliečius agresoriui gali būti naudinga, todėl ši rusiško kapitalo investicija Lietuvos neabejotinai privalo būti ivertinta nacionalinio saugumo požiūriu“, – teigia A. Ažubalis.

Parlamentaras rašte D. Jauniškiui teiraujasi, ar VSD buvo iš anksto informuotas apie įmonės „Yandex. Taxi“ atėjimą į Lietuvą ir ivertino šios įmonės keliamas potencialias grėsmes valstybės ir jos piliečių saugumui bei kaip ketinama išvengti galimų rizikų?

Galiausiai reikalas tapo viešas tiek, kad žodži tarė Nacionalinis kibernetinis saugumo centras: jis rekomendavo neaudoti programėlės „Yandex. Taxi“. Pasak šio centro pranešimo, ši progra-

mėlė reikalauja prieigos prie didelio kiekio jautrių duomenų ir leidimo naujotis įrenginio funkcijomis: galimybė aktyvuoti įrenginio kamerą ir mikrofoną (vykdyti naudotojo aplinkos įrašymą), naudoti kontaktų sąrašą (galimybė gauti telefonų knygos, naudojamų paskyrų informaciją), vykdyti skambučių valdymą, įrenginio tapatybės ir veiklos būklės nustatymą, vykdyti trumpųjų pranešimų paslaugų valdymą (galimybė perimti gaunamus pranešimus), atliskti turinio, saugomo išmanijimo įrenginio atmintyje, modifikavimą, nustatyti tikslą (GPS) įrenginio buvimo vietą, atliskti tinklo prieigos valdymą (siužti duomenis internetu, stebėti ir valdyti tinklo sujungimus, valdyti be laidžio tinklo (angl. Wi-Fi) prieigą). Pažymėtina ir tai, kad vėlesnės programėlės versijos gali padidinti reikalaujamų funkcijų prieigų kiekį.

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

„Misija Sibiras“ – istorijos išsaugojimas patikimose rankose

kol gyva mūsų istorija, tol gyva ir tau ta. „Misija Sibiras“ yra geriausias įrodymas, kad Lietuvos laisvė yra patikimose rankose. Kuo daugiau patriotiško ir pilietiško jaunimo, tuo gyvybinės ir stipresnė valstybė.

Kad jaunoji karta gerbia šalies istoriją ir nori ją puoselėti, rodo ir nuolat augantis į ekspediciją norinčiųjų vykti skaičius. Nuo projekto pradžios 2006 metais daugiau nei 12 tūkstančių jaunuolių užpildė atrankos anketą. Iš viso šiose ekspedicijose dalyva-

vo 225 jauni žmonės.

„Misija Sibiras“ jau 13 metų tėsiai darbus, kurie apima ne tik istorijos sauojimą, bet ir jaunosis kartos pilietiškumo bei didžiavimosi savo valstybėje ugdymą. Prezidentė paragino „Misija Sibiras“ plėsti savo veiklą Lietuvos, įtraukiant bendruomenes tvarkyti ir saugoti istoriškai svarbias vietas – partizanų kampus, slaptavietes, atminimo vietas.

Septynioliktoji „Misija Sibiras“ ekspedicija vyko į Kazachstaną, kadangi likus mažiau nei mėnesiui iki suplanuo-

tos ekspedicijos į Sibirą Rusijos Federacijos ambasada Lietuvos atsisakė šios misijos dalyviams išduoti vizas.

Pagal lietuvių tremties, įkalinimo ir palaidojimo mastą Kazachstano teritoriją lenkia tik Rusija. Neoficialiai duomenimis, į Kazachstaną sovietų represijų laikais galėjo būti išvežta apie 20 tūkstančių politinių kalinių iš Lietuvos. Šių metų ekspedicija sutvarkė 16 kapių, lietuvišką paminklą Kengyro sukilėliams, pastatė 6 kryžius.

Prezidentės spaudos tarnyba

Liepos 29 dieną Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasitiko iš ekspedicijos po lietuvių tremties vietas Kazachstane sugrįžusius „Misijos Sibiras 18“ dalyvius ir pakvietė juos pietų. Pusantros savaitės Kazachstano Karagandos srityje ekspedicijoje praleidusius jaunuolius prezidentė vaišino lietuvišku maistu, savo užaugintomis šilauogėmis, medumi ir obuolių sultimis.

Pasak Prezidentės, jokie draudimai ir kliūtys neužgriaus mūsų dvasias –

Ar reikia naujo Sajūdžio?

Tokį klausimą kėlė Sajūdžio 30-metį minėdami iniciatyvinės grupės ir Sajūdžio tarybos nariai, iškilmingų minėjimų dalyviai, o vėliau ir politologai, žurnalistai. Kitas klausimas būtų, koks pobūdžio naujas sajūdis reikalinas? Juk savo vidaus problemoms spręsti turime Prezidentę, Seimą, Vyriausybę, poziciją ir opoziciją, žiniasklaidą ir net Konstitucinį Teismą. Atkakliausieji pasiekia net Briuselį ar Strasbūrą. Gal tai būtų Lietuvos moralinio Atgimimo sajūdis?

Ziniasklaidoje šiuo klausimu diskutavo politologai ir politikai. Vytautas Sinica abejojo, ar dabar įmanomas naujas sajūdis? Neišpildyti du Sajūdžio pažadai. Pirmasis, tai Tautinės mokyklos idėja. Buvo prieš 100 metų ir dabar yra būtinybė sukurti ugdymo sistemą, kuri išauklėtų apsisprendusius Lietuvos valstybės ir tautos patriotus, trokštančius savo valstybę kurti ir ją ginti. Tą idėją palaidojo jau pirmoji vyriausybė ir atleido ministrą Zigmą Zinkevičių. Todėl dabar dauguma moksleivių nusiteikė emigruoti. Ši karta jau prarasta. Kad neprarastume ir kitos, būtina Sajūdžio švietimo viziją igyvendinti. Antراسis – neatsakingas Sajūdžio pažadas, kad „gyvensime kaip Švedijoje“. Iš tikrujų nekūrėme jokios gerovės. Valstybės turtas buvo išvogtas, juo pasinaudojo tik sukcias ir nesąžiningi valdininkai. Ar ne dėl to dar ir dabar atlyginimai, pensijos vos nemažiausios ES, o socialinė atskirtis ir emigracija didžiausia. Sajūdis davė valstybę, suteikė galimybę tautai pačiai susikurti savo namus, kokių ji nori. Tačiau milžiniškoms Lietuvos problemoms spręsti Sajūdžio buvo per maža.

Virginijus Savukynas pastebėjo, kad pasibaigus Sajūdžio 30-mečio minėjimams, prasidėjo kritika Sajūdžio pirmeiviams. Esą jie nemato Lietuvos pasiekimų, yra piktybiški ir nepagrištai viskuo nusivyle. Esą jie dabar tinka tik prisiminimams pasakoti ir jų minčius yra kenksmingos. Bet gal jų nusivylimas priklauso ne nuo esamos situacijos, bet nuo per didelių lūkesčių? (Atrodo, kad kalbėtojų išsakyti rūpesčiai žalingi tik valdantiesiems, nes jų darbų nepagyrė.) Neatrodo, kad Sajūdžio pirmeivai laukia kokio nors atlyginimo. Tie, kurie kovojo prieš 100 metų ir prieš 30, turėjo didesnių lūkesčių nei valstybė ir visuomenė gebėjo padaryti. Todėl kritikai yra ne kenkėjai, bet pasergėtojai, kad idealioji Lietuva ilgai liks toliau nuo idealo, kol mes visi nesuprasime, kad pati tauta ir visuomenė pirmoji turiapti idealiai.

Vytautas Dumbliauskas manė, kad Sajūdžio 30-metis yra proga pamästyti, kokias viltis turėjome tada ir kaip jos sąveikauja su dabartimi. Reikia didžiuotis mūsų to meto elitu, šią galimybę sekmingai išnaudojusi. Norint susieti Sajūdį su dabartimi, reikėtų kalbėti apie intelektualus, kurie sudarė Sajūdžio iniciatyvinę grupę. Koks intelektualų vaidmuo dabar? Paprastai intelektualai iniciatyvos imasi tik lūžio momentais. Dabar gilyvename ramiai be sukrėtimų. Bet ar tikrai viskas gerai? Ar nekelia

pavojaus didžiulė emigracija? Iš Sajūdžio laikų 3,7 milijono liko tik 2,81 milijono gyventojų.

Kitas dalykas – to meto didelis žmonių aktyvumas ir drąsa. Jie nebijojo su kilti prieš sovietinę tvarką ir pareikalauti Lietuvos nepriklausomybės. Mūsų laikais žmonės nenori jungtis į asociacijas, reikalauti iš valdžios ginti jų interesus. Kur dingo žmonių aktyvumas, kur ta pilietinė visuomenė? Kur dingo drąsa? Ją pakeitė baimė, pasyvumas, apatija. Žmonės bijo netekti darbo, ypač provincijoje.

Anot Vytauto Landsbergio, Sajūdis turėjo du tikslus: politinius ir moralinius. Politiniai lyg ir pasiekti. O dėl moralinių atgimimo tikslų, tai Sajūdis nepadarė arba dar nepadarė, kiek tikėtasi. Vienas iš esminių moralinių tikslų – vadavimasis iš sovietinio maštymo ir elgesio šablonų. Kvietimas santarvei gal buvo išgirstas, tačiau tikroji desovietizacija taip ir baigėsi neprasidejusi. Proto ir valios būta, bet doros stokota. Svarbus Sajūdžio veiklos tikslas buvo ekologinė, paminklosauginė, kultūrinė veikla. Ji buvo pirmoji, nes mažiausiai kliuvo to meto valdžiai. Svarbus buvo Lietuvos pilietybės ir kalbos klausimas, nes sajunginėse gamyklose dirbo daug rusų ir kalbėta rusiškai. Pilietė Lietuvoje suteikta visiems panorėjusiems. Dėl to išvengta konfliktų.

Ar reikalingas Lietuvai naujas Atgimimo Sajūdis? Sajūdis nebuvo atstiktinis. Jis gimė iš pokario pasipriešinimo, Laisvės kovų dalyvių, tremčių ir kalėjimų, „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ ir kito pogrindinio pasipriešinimo okupaciniam režimui. Politinius procesus katalizavo M. Gorbačiovo persitvarkymo ir viešumo politika. Ji leido prabili apie dalykus, kurie ilgą laiką buvo nutyli. Ar laisva žmonių valia dabar, kai išoriškai esame laisvi ir saugūs? Tačiau ar esame savo viduje laisvi, galintys patys spręsti, kaip gyventi ir mąstyti?

Savo laiku profesorė Meilė Lukšienė rašė: „Ar dar negyvena mumyse vergo dvasia – nuolankumas, paklusnumas, noras įsitękti stipresniui? Ji gimdė skundikus ir melagių, bailumą“. Ar reikalingas naujas Lietuvos dvasinio atgimimo Sajūdis, kuris skatintų meilę gimbam kraitui, savo tautai ir istorinei praeišiai? Toks Sajūdis, kuriame žmogus įgauna vidinės laisvės ir drąsos būti savo šalies piliečiu ir patriotu.

Iš šios „diskusijos“ raštu persasi išvada, kad Lietuvos dvasinio atgimimo sajūdis reikalingas ir būtinės. Jam reikalingi fragmentai jau yra. Tai veiklą tęsiantis Lietuvos Sajūdis, LPKTS ir kitų patriotinių organizacijų jaunimo patriotinio ugdymo programos, Lietuvos šaulių sąjunga, iniciatyvos „Misija Sibiras“ ir kitos. Reikia tik drąsos ir vieningos veiklos. Juk radosi Medikų sajūdis, kėlė reikalavimus Seimui ir Vyriausybei profsajungos, pensininkų organizacijos, galiausiai, labai atkakliai Lukiskių aikštėje prieš neteisingai suruoštą paminklo konkursą protestavo daug šalies patriotinių organizacijų.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Sveikiname

Sveikiname buvusį Kolymos lagerių politinį kalini, Lietuvos politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ pirmininką Algirdą ČIURLĮ garbingo 90-ojo jubiliejaus proga. Linkime sveikatos ir daug energijos dirbant Lietuvai bei puoselejant patriotinę dainą.

Lietuvos politinių kalinių bendrija „Kolyma“

90-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname **Algirdą ČIURLĮ**. Linkime šiltą, gražių ateinančių dienų, geros sveikatos, neblėstančios energijos, toliau darbuotis Tėvynės Nepriklausomybės saugojimo ir stiprinimo baruose.

LPKS Kauno skyrius

*Iš ugnies nesudegę išėjom,
Nesušalę iš Sibiro grįžom,
Ir nuo žemės nenupūtė vėjas,
Nepalūžom po sielvarto kryžiais.*

Garbingo 85-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname ilgametį LPKTS Tauragės filialo tarybos narį, buvusį tremtinį **Juozą BERNECKĮ**.

Linkime geros sveikatos, dvasios ramybės ir ilgų gyvenimo metų.

LPKTS Tauragės filialas

Nuoširdžiai sveikiname jubiliatus:

Antaną KRIVIČIŪ – 95-ojo,
Mildą TILINDYTĘ – 90-ojo,
Danutę DIDŽGALVYΤĘ – 80-ojo,
Rimantą ŽIDONĮ – 70-ojo.

Linkime sveikatos ir gerų žmonių draugijos.

LPKTS Panevėžio filialas

*O metai skuba ir kiekvieną dieną
Mes verčiam kalendoriaus vis naujus lapus,
Naujais darbais matuojame šiandieną,
Rytoj jau skubame atlikt kitus.*

Gražaus 60-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname LPKTS Kuršėnų filialo buvusią tarybos narę **Vilhelmą** ir buvusį tremtinį **Kazimierą Laimoną ŠUOPIUS**.

65-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusią ilgametę LPKTS Kuršėnų filialo pirmininkę **Anicetą GRIKŠIENĘ**. Linkime Dievo palaimos, daug džiaugsmo akimirkų, sveikatos, puikios nuotaikos.

Tegul gyvenimas jus džiugina besikleidžiančiais gėlių žiedais, artimujų meile ir širdžių šiluma.

LPKTS Kuršėnų filialas

Nuoširdžiai sveikiname LPKTS Šilalės filialo pirmininkę **Teresę ŪKSIENĘ**, tapus Šilalės garbės piliete.

Sveikiname Dainavos apygardos partizanų ryšininkę **Oną VELIČ-KAITE-METĄ**, apdovanotą Vyčio Kryžiaus ordino medaliu.

Linkime sveikatos, energijos ir prasmingų darbų Lietuvos labui.

LPKTS valdyba

Padėka

Dėkojame paaukojusiems Partizanų alėjos Kaune įrengimui:

Juliuui Lukiuui – 20 eurų,	Onai Subačienei – 50 eurų,
Rimantui Burokauskui – 10 eurų,	Janinai Keturakienei – 20 eurų,
Eugenijui Milčiui – 6 eurus,	Angelei Šikšnienei – 10 eurų,
Juozui Seciukai – 30 eurų,	Onai Marčiukonienei – 10 eurų,
Kazimierui Stuoguiui – 20 eurų,	Antanui Mitkui – 20 eurų,
Antanui Urbonui – 20 eurų,	Veronikai Gabužienei – 50 eurų,
Vytautui Petraškai – 30 eurų,	Stefanijai ir Jonui Kalveliams – 160 eurų,
Antaninai Stankevičienei – 10 eurų,	Jonui Šleževičiui – 50 eurų,
Edvardui Macijauskui – 20 eurų,	LPKTS Kėdainių filialui – 20 eurų,
Julijai ir Juozui Jakaičiams – 50 eurų,	Jonui Arbačiauskui – 30 eurų.

Visus geros valios žmones kviečiame aukoti Partizanų alėjos Kauno senosiose kapinėse statybai.

Aukojamas lėšas prašome pervesti į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos sąskaitą LT537044060008103591, AB „SEB bankas“, banko kodas 70440.

Aukoti galite ir paskambinę trumpuoju numeriu **1402**, skambučio kaina 1,50 euro. Daugiau informacijos www.partizanualeja.lt.

Dėkojame už Jūsų gerumą!

LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė

2018 m. rugpjūčio 10 d.

Tremtinys

Nr. 29 (1291)

5

„Su Lietuva širdy“ buvo visa Lietuva

(akelta iš 1 psl.)

Bėgikų kolonoje – Alvydas Semaška su deglu rankoje. Jau daug metų jis bėga su keliais šeimos nariais. Kaip ir kasmet, šiemet su juo bėga vaikaitės Elenutė bei Gabrielė. Kauniečių kolonoje yra ir daugiau ryškių asmenybių: tai partizanų duktė Martina Aštrauskaitė-Bikuličienė, skautė iš Australijos Dženė Matilda.

Ir nešė jie ne bet kokią ugnį, o Amžinają, kurią šiandien anksti rytė įžiebė Kaune, prie Nežinomojo kareivio kapo. Išlaikydami tradicijas, kauniečiai pakeliui sustojo, uždegė žvakeles ir padėjo gėlių partizanų memoriale Raudondvaryste. Prieniškių deglą nešė tremtiniai vaikaitis Matas Išganaitis.

Džiaugiamės bėgimo veteranais, o matydami tokį gausų būrį jaunų bėgiukų ne tik džiaugiamės, sveikiname juos, bet turime tvirtą viltį, kad prasmingos ir gražios tėvų ir senelių tradicijos bus palaikomos bei perduodamos ateities kartoms.

Šventės aukurą uždegti buvo pa-kviestas LPKTS garbės pirmininkas dr. Povilas Jakučionis.

Garbės sargybos kuopos karių buvo išautos trys garbės salvės.

Sveikinimai saskrydžio dalyviams

Kiekvienas saskrydis sulaukia būrio garbių svečių. I šventę atvyko LR Seimo nariai: Andrius Kupčinskas, Arvydas Anušauskas, Jonas Dagys, Kazys Starkevičius, Laurynas Kasčiūnas, Žygimantas Pavilionis, Paulius Saudargas, Audronius Ažubalis ir kiti. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė atsiuntė sveikinimą, kurį perskaitė LPKTS valdybos pirmininkė R. Duobaitė-Bumbulienė: „Šiais metais LPKTS mini 30-iasias metines. Tai prasminga sukaktis, liudijanti, kad susitel-

kėte dar anksčiau, nei Lietuva vėl atgavo laisvę. Per tris dešimtmečius tapote organizacija, turinčia žodį ir svorių šalies visuomeniniame bei politiniame gyvenime, – sveikinime teigė Prezidentė. Padėkojusi už ištikimybę Lietuvai šalies vadovė palinkėjo skambaus ir įkvepiančio saskrydžio.

LPKTS pirmininkas dr. G. Rutkauskas, sveikindamas šventės dalyvius, perskaitė Ministro pirmininko Sauliaus Skvernelio sveikinimą. „Skaudu, kad pasitaiko bandymų paniekinti mūsų kovotojų už laisvę atminimą. Ne-pasiduokime tokiems išpuoliams, skleiskime tiesą, nuolat priminkime jaunajai kartai, kas buvo ir yra tikrieji didvyriaiai, kurių dėka dabar turime nepriklausomą valstybę,“ – rašoma sveikinime. LPKTS pirmininkas pristatė saskrydžio rezoliucijas „Dėl paminklo laisvės kovoms įamžinimo Lukiškių aikštėje“ ir „Dėl Rusijos Federacijos veiksmų „Misija Sibiras“ atžvilgiu“. Saskrydžio dalyviai rezoliucijoms pri-tarė bendru sutarimu. (Rezoliucijos spausdinamos atskirai.)

Pirmininkas G. Rutkauskas džiaugėsi, kad ši graži šventė jau tiek metų vyksta tokiam nuostabiame gamtos kampelyje, kaip Dubysos slėnis, kad čia suvažiuoja bendro likimo broliai ir se-sės iš visos Lietuvos, kiekvienas nuoširdžiai džiaugiasi sutiku seniai bema-tytu bičiuliu. Jis nuoširdžiai dėkojo padėjusiems organizuoti šią šventę: Raseinių rajono merui Algirdui Griciui, Ariogalo seniūnijai ir ypač Nacionalių liaudies kultūros centrui ir jo di-rektoriui Sauliui Liausai. S. Liausai bu-vo įteiktas apdovanojimas – 1-ojo laipsnio LPKTS žymuo „Už nuopelnus Lietuvai“. Raseinių rajono meras A. Gricius, įteikdamas LPKTS pirmininkui šio krašto herbo simbolį – lūši – sa-

Jungtinis buvusių tremtinių choras

kė, jog tikisi pažado, kad po metų vėl čia visi susirinksime. Saskrydžio daly-vius sveikino svečias iš Estijos.

Po nuotaikingu sveikinimų vyko nuostabus Jungtinio tremtinių choro koncertas, kuriam pasibaigus chorų vadovams ir LPKTS pirmininkams bu-vo įteiktos Lietuvos Nepriklausomy-bės atkūrimo Akto kopijos. Vėliau scenoje dainavo Vytautas Šiškauskas, koncertavo ansamblis iš Punsko „Tėviškės balsai“, netradicinė Baiso-galos kapelija „Dainoriai“ kvietė šokti, dainuoti, linguoti.

Kol daina ir muzikos garsai liejos Dubysos slėnio skliautais, pasidairyki-me, kas vyko kitose erdvėse.

Susitikimas su ekspedicijos daly-viais

Skubėjau į „Misija Sibiras“ palapinę, labai rūpėjo ekspedicijos dalyvių nuotaikos ir išpūdziai. Pakalbina Ju-rą Pratusevičių iš Šakių rajono Gelgau-

diškio. Paklausiau, kaip sureagavo, kai sužinojo, kad keičiasi ekspedicijos kryptis. „Šis įvykis tik labiau paskatino siekti tikslą, sustiprino komandą. Turėjom 10 dienų persiorientuoti, tai yra pakeisti kuprinės turinį. Juk ruo-sémės į Sibirą, o dabar Kazachstanas – dykumos ir stepės. Tai buvo įtemp-tos dienos, reikėjo pasiruošti, kad ži-notume, kur ir ko važiuojame, susitiki su asmenimis, ištremtais į šias vietas“, – pasakojo Juras Pratusevičius.

Ekspedicija iš 24 žmonių pasidalijo į dvi grupes. Iš Astanos visi kartu ke-liavo 300 kilometrų autobusu iki Kara-gandos ir ten išsiskyrė: vieni važiavo į Džezkazganą, o Juro grupė liko Kara-gandoje, kur buvo daug lagerių. Turėjo čia praleisti tris dienas, laukė daug dar-bo ir visas tris dienas pralijo. Dabar ant lagerių statomi fabrikai, kasamos šach-tos. Nuvykus į miesto kapines, apėmė jausmas, kad žmogų palaidoja ir niekas daugiau niekada į tą vietą negržta.

Po trijų lietingų dienų išvyko į Bal-chašą. Ten jau vien tik dykumos, karštis, kupranugariai, arklius gano pieme-nys. Balchašo lagerių vietoje pastatė kryžių. Vietinis kunigas, atvykęs pa-šventinti kryžiaus, buvo labai sukrėstas, sakė nežinojės apie tokią vietą (la-gerius). Kunigas su vienuolėmis apsi-verkė, prižadėjo rūpintis kryžiumi ir melstis už lietuvius.

I sceną pakiesti „Misijos Sibiras“ dalyviai tarė žodį ir sudainavo Gyčio Paškevičiaus dainą „Mano kraštą“.

Diskusijų palapinė

Diskusijų palapinėje, kurią puošė Klaudijaus Driskiaus fotografijų paroda „Laisvųjų testamentai“, iš fotografių žvelgė mūsų mylimiausiuju ir ger-biamiausiuju veidai: tai Prima Petrylie-nė-Pantera, Algimanto apygardos Šar-rūno rinktinės partizanų ryšininkė, Kazimieras Algirdas Pečiukonis-Putinas, Tauro apygardos Birutės rinktinės partizanas, Andrius Dručkus-Kerštas, Vytauto apygardos Lokio rinktinės parti-zanas ir ryšininkas, Albinas Kentra-Au-rra, Kęstučio apygardos Butigeidžio rink-tinės partizanas, Juozas Jakavonis-Tigras, Dainavos apygardos Merkio rinkti-nės partizanas ir ryšininkas ir kiti. Tai žmonės, savo visą gyvenimą atidavę Lie-tuvai, paprasčiau sakant, mums.

(keliamas į 8 psl.)

Buvusių tremtinių chorų vadovai

Saskrydžio dalyviai ir svečiai

Sąskrydis „Laisvė – tai turtas“ subūrė tremtinius

Birželio 30 dieną prie Telšių rajono Luokės seniūnijoje esančio Šatrijos kalno vyko septintasis LPKTS Telšių filialo surengtas buvusių tremtinių ir politinių kalinių sąskrydis „Laisvė – tai turtas“. Bendro likimo sesių ir brolių bendrystė paskatino daugiau vienam kitą atjausti ir stipriau mylėti, o sąskrydžio simbolis laisvės paukštis bylojo apie taikos ir santarvės svarbą.

Sąskrydis prasidėjo bendra malda – šv. Mišias aukojo kanauninkas Andrius Sabaliauskas kartu su Luokės parapijos klebonu Virginijumi Palioniu. „Kartais atrodo, kad sunku ir sudėtinga... O tada mes paklausime politinių kalinių ir tremtinių, kas yra sunku, ir jie jums atsakys. Aš turia tetą – Sibiro tremtinę (95 m.). Jidažnai klausia, ką reiškia, kad žmonės dabar kalba, jog sunkiai gyvena, ir patariajems nuvažiuoti į Sibirą. Tada jie žinos, kas iš tikro yra sunku. Todėl mes, brangieji, turime būti tuo žiburiu. Jūs esate turtas, jūsų patirtis, gebėjimas tikėti ir mylėti, atleisti ir iš naujo išgyventi džiaugsmą, kad gyvename gimtojoje ž-

mėje – tai yra raktas į Lietuvos ateitį. Siandien labai reikia jūsų vidinio ramybėspatyrimo, nes kitaip užaugskarta, kuri neturės iš ko pasisemti tikrumo. Kartais vidutinė karta neturi šaknų, nebeturi to tikrumo, viskas pagrįsta blizgučiais ir, sakytume, menkaverčiais dalykais. Todėl, brangieji, laikykimės tų tikrujų dalykų, esame laimėtojai, tokie ir išlikime“, – kalbėjo A. Sabaliauskas.

Po šv. Mišių Šatrijos papédėje nū vilnijo Lietuvos himnas ir tremtinių himnas „Leiskit į tėvynę“. Skambias giesmes palydėjo trys salvės: už Tėvynę Lietuvą, laisvės gynėjus, tremtinius ir politinius kalinius, už visus lietuvius, mylinčius savo Tėvynę. Salvės iš patrankos iššovė mažeikiškis Alfonsas Drąsus. Susirinkusieji pasipuošė sąskrydžio simbolio laisvės paukščio ženkliukais. Jų išdalinta 128. LPKTS Telšių filialo pirmininkė Regina Chmieliauskienė pasidžiaugė senbuviais ir naujais atvykusiais sąskrydžio dalyviais, liudiančiais Tėvynės ir laisvės svarbą. Žodži tarė LPKTS Šiaulių fi-

lialo pirmininkė ir LPKTS valdybos narė Valerija Jokubauskienė bei LPKTS Šiaulių, Radviliškio, Joniškio, Mažeikių, Kuršėnų, Akmenės ir Telšių rajonų koordinatorius Tomas Petreikis. Sąskrydyje sulaukta buvusių tremtinių ir politinių kalinių, jų šeimų narių iš Šiaulių, Kauno, Vilniaus, Klaipėdos, Trakų, Šilalės, Naujosios Akmenės. Beje, pastarieji šiame susibūrime dalyvavo pirmą kartą. O kas atvykti negalėjo, atsiuntė svekinimus – gražių palankėjimų gauta iš LPKTS valdybos pirmininkės Rasos Duobaitės-Bumbulie-

nės ir LPKTS Pasvalio filialo.

Tremtinių susibūrime taip pat dalyvavo Telšių rajono savivaldybės meras Petras Kuizinas. Atvyko ir šauliai, vadovaujami Arūno Juškos. Petrinių progapa veikinti net keturi varduvininkai. Ažuolo lapais papuoštas fakelas įteiktas ypatingam žmogui – luokiškiui tremtiniui Vytautui Kondratui. Savo kūrybą apie partizanus skaitė tremtinė Birutė Stancelienė. Visiems grojo Rainių kaimo kapela „Svaja“ (vad. Jolina Fabijonavičienė).

Aurelijia SERVIENĖ

Laisvės kovotojų atminimo šventė

Liepos keturioliktą dieną didžiulė automobilių kolona pasuko į Duksnynos kapines Ukmergės rajone. Suplevėsavo vėliavų miškas, sustojo minia, mirganti tautinių drabužių puošnumu. Atvyko žmonės iš visos Lietuvos: Kauno, Panevėžio, Šilalės, Vilniaus... Monsinjoro Alfonso Svarinsko kapas nušvito žvakelių šviesa. Iškilmingai skambėjo Tautiška giesmė, partizanų dainos, malda. Kalbėjo Kavarsko parapijos klebonas Nerijus Vyšniauskas. Po neilgos ceremonijos, minint A. Svarinsko 4-ąsias mirties metines, išvykome į netoliščių esančius Kadrenus. Čia monsinjoro kurtame parke Didžiosios Kovos apygardos partizanams atminti šv. Mišias aukojo arkivyskupas emeritas S. Tamkevičius, vyskupai J. Kauneckas ir J. Matulaitis. Per šv. Mišias giedojo Vilniaus Jėzaus Gailestingojo

šventovės jaunimo grupė. Po pamaldų pasveikinome vyskupą J. Kaunecką 80-ojo gimtadienio proga.

Apie istoriškai susiklosčiusius įvykius ir partizanų kovas kalbėjo istorijos mokslų daktarė Aistė Petrauskienė, šių dienų aktualijas atskleidė Vilniaus universiteto filosofijos magistrantas Vytautas Vyšniauskas. Labai įtaigiai pasisakė 90-metį atšventęs partizanas Jonas Kadžionis-Bėda. Jaudinančiai nuskambėjo partizanų daina, atliekama Panevėžio žygeivių grupės. Mažiausias solistas – šešiametis Algimantas džiūgavo pamatęs tikrą partizaną. Tylūs sėdėjome ir klausėmės Vilniaus įgulos karininkų ramovės ansamblio „Vilnelė“ atliekamų liaudies ir partizanų dainų. Renginį vedė panevėžietė A. Saladūnaitė.

Dėkojame ukmergėškiams už puikų

renginį. Po tokių renginių stiprėja pa-

laisvę, brangiinti žuvusiuju atminimą.

Vlada POVILIŪNIENĖ

Apie kelionę į Alpes

Laikrodžiu skaičiuojant pirmasias liepos ketvirtosios valandas būrys gargždiškių ir vėžaitiškių su lagaminiais skubėjo į sutartas susitikimo vietas. Tai Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Klaipėdos rajono filialo nariai kartu su šeimos nariais ir draugais išsirošė į tolimą kelionę.

Tai ne tokia kelionė, kuria dar vakis būdami buvo patyrė per platujį Sibirą. Ši kartą išsirošė pasižvalgyti po Europą savu noru - jie pasirinko kelionę į Austrijos Alpes. Tie žmonės dega noru pažinti svetimus kraštus, apžiūrėti kultūros paminklus, pasigrožėti mūsų akiaine- iprastais gamtos reginiai. Galutinis tikslas buvo netoli Zalcburgo esantis Austrijos ežerų regionas Zalckamer-gutas, kuriame grožėjomės Wolfgango ežeru, kilome į Šafbergo kalno viršūnė senoviniu kalnu traukinuku, kuris užtempė į 1783 m aukštį.

Vaikščiojome po kurortinius St. Gilgeno, St. Volfgango miestukus, kvė-pavome tyru kalnų oru, patyrėme ką reiškia kalnuose lietus ir rūkas, dalį gro-

žio nuo mūsų nuslėpęs. Grožėjomės Mocarto miesto Zalcburgo architektūra, vaikščiojome po Mirabelės sodą. Pakeliui išpūdžius papildė nuostabusis Vachau slėnis su vynuogynų terasomis bei persikų soda. Akį džiugino prie Dunojaus rymantys vienuolynai, gražūs miestukai, kurių vieną – Diurnsteina, įtrauktą į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą, taip pat aplankėme, ragavome vyno, nes tai vyndarių kraštas. Važiuodami per Austriją, Čekiją, Lenkiją grožėjomės jau subrendusiųjavų laukais, vaisiais syvrančiais sodais, o ypač nuotaiką pakelė žydintys didžiuliai sau-lėgrąžų laukai. Atrodo, tarytum saulė ant žemės būtų nusileidusi.

Gaila kelionė greitai baigėsi, nors vienas išpūdingas renginys mūsų laukė pakelyje. Tai buvo liepos 6-osios vakaras 20 (Lietuvoje 21) valanda. Buvo autostradoje tarp Austrijos ir Čekijos, pylė tokia liūtis, pašviesdama žai-bais, kad nosies į lauką neiškiši. Bet autobuse visi jau iš anksto ruošėsi, pasipuošėme Lietuvos vėliavos juostelė-

mis, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Klaipėdos filialo pirminkas Jonas Šatkus vežėsi vėliavą, mažesnėmis vėliavėlėmis dabino autobusą Jadvyga Bartkienė, skambėjo patrionės dainos. Sutartą valandą kartu su visais pasaulio lietuviiais mes Euro- pos viduryje traukėme Lietuvos himnā, kuris skambėjo tikrai galingai.

Kelionė ėjo prie pabaigos, pilni išpūdžių ir jau truputį pavargę galvojo-

me apie namiškius. Gera jaustis laisvais, gera keliauti kur nori. Tą jausmą kas metai patiria gargždiškiai tremtinių, suburti Jono Šatkus ir Genės Anužienės. Moka žmonės džiaugtis gyvenimu, moka prisidėti prie savo krašto tvarkymo, ne tik mini svarbias ir liūdnas datas. Linkiu visiems sveikatos, kad galėtų patirti dar daug naujų išpūdžių.

Dalia AMBRAZAITIENĖ

2018 m. rugpjūčio 10 d.

Tremtinys

Nr. 29 (1291)

7

Pro memoria

Po sunkios ir ilgos ligos liepos 11 d. mirė Antanas Vizbaras.

Gimė 1948 m. birželio 12 d. Igarkoje, Krasnojarsko krašte. Jis buvo muzikos mokytojas ir chorvedys, Lietuvos ir Raseinių rajono politinis bei visuomenės veikėjas. A. Vizbaras buvo pilietinių, tautinių respublikinės reikšmės renginių (vyrių chorų, jaunimo festivalio „Kulgrinda“, tradicinio saskrydžio

Antanas Vizbaras
1948–2018

„Laisvės ugnis – ateities kartoms“, „Lietuvos kovų ir kančių istorija“) sumanytojas ir organizatorius, nevyriausybinių organizacijų konsultantas.

Buvo tradicinės šeimos puoselėtojas, puikus vyras bei pavyzdingas tėtis. 1990 m. vedė Danutę Simanavičiūtę, kartu su kurė šeimą, augino du vaikus: dukterį Justiną ir sūnų Darių.

A. Vizbaras aktyviai kovojo už Lietuvos laisvę, istorinės atminties išsaugojimą, puoselėjo Lietuvos kultūrą ir meną. 1988 m. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio grupės Ariogaloje įkūrėjas, įvairių politinių ir kultūrinių organizacijų pirmyninkas bei narys, daugelio kultūros ir politinių renginių rajo-ne organizatorius. 1990–1995 m. Ariogaloje miesto deputatų tarybos pirmininko pavaduo-tojas, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputato padėjėjas sekretorius. 1989–1990 m. Raseinių rajono Kultūros skyriaus vedėjas,

1990–1994 m. Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėjo pavaduotojas kultūros reikalams. 1997–2000 m. Raseinių rajono savivaldybės Pagojukų seniūnijos seniūnas. 2003–2007 m. Raseinių rajono savivaldybės mero padėjėjas. Ilgametis Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys. Politinių kalinių, tremtinių, partizanų ir jų ainių klubo „Garsas“ preidentas.

A. Vizbaras padėjo daugybei asmenų atrasti savo giminės, nukentėjusias nuo sovietų okupacijos, organi-zavo jų palaikų pargabenimą Lietuvą.

1981 m. apdovanotas Kul-tūros žymūno ženklu, 1985 m. Liaudies švietimo pirmūno ženkleliu, Sausio 13-osios medaliu. Minint Lietuvos valstybės šimtmetyj, Antano Vizbaro pavidėjė įrašyta į At-minties sieną „Šimtas asme-nybių Lietuvai“ Raseinių krašto istorijos muziejuje.

Skelbimai

Rugpjūčio 25 d. (šeštadienį) LLA sąjunga ir LPKTS Šilalės filialas kviečia į Lietuvos Žemaičių apygarados partizanų žūties 65-ųjų metinių minėjimą. **10.30 val.** šv. Mišios už žuvusius Lietuvos kovotojus Laukuvos šv. Kryžiaus atradimo bažnyčioje. **12.30 val.** paminklo atidengimas ir pašventinimas, Laukuvos sen. Gatautiškės k., prie kelio Laukuva–Varniai.

Kviečiame apsilankytį LPKTS Patriotinių leidinių knygynelyje (Laisvės al. 39, Kaune) ir įsigytį knygų tremties ir rezistencijos tematika, naujausių „Tremtinio“ nume-rius. Knygų galite įsigyti ir internetu www.lpkts.lt

Užjaučiame

Nuoširdžiai užjaučiame LPKTS pirmininko pavaduotoją Juozą Ylą dėl brolio mirties.

LPKTS valdyba

Mirus mylimam broliui, nuoširdžiai užjaučiame buvusių tremtinės choro „Atminties gaida“ vadovą Vytautą Saikauską ir jo artimuosius.

Klaipėdos PKT sąjunga choras „Atminties gaida“

Dėl 1949 m. Irkutsko sr. Tulūno gyvenvietės buvusios tremtinės, mylimos sesers Aldonos Mikšytės mirties nuoširdžiai užjaučiame LPKTS Palangos filialo tarybos narę Birutę Navickienę ir artimuosius. Mūsų nuoširdi užuoja tauta te-gu palengvins Jums netekties skausmą.

LPKTS Palangos filialas

Mirus 1951 metų tremtinei Albinai Lietuvninkaitė-Rau-lynaitienei (1935–2018), nuoširdžiai užjaučiame seserį Sta-sę, broli Juozą ir artimuosius.

LPKTS Druskininkų filialas

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 28 dienos bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį. Prenumeratos indeksas 0117. Kaina:
1 mėn. – 2,45, 3 mėn. – 7,34 Eur.

Tremtinys
ISSN 2029-509X

www.lpkts.lt

Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,
Tel. (8 37) 323 204
El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sąjunga

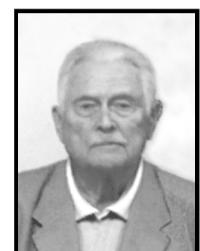
Įmonės kodas 300032645
Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365
AB „SEB“ bankas
Spausdino
UAB „Alytaus spaustuvė“,
Senoji g. 12, Alytus

2 spaudos lankai

Tiražas 1660 egz.

**Kaina
0,61 euro**

Ilsėkites ramybėje

Algirdas Zalatoris
1928–2018

Gimė Biržuose, karininko Vladislovo Zalatoriaus šeimoje. Gyveno Anykščiuose ir Tauragėje. 1941 m. šeimą ištrėmė į Komijos Slobodos k. Dirbo miško darbus. 1951 m. baigė muzikos technikumą, pradėjo dirbtį Syktyvkaro miesto muzikos mokykloje ir kultūros namuose. 1958 m. vedė, gimė sūnūs Vladislovas ir Kostas. 1968 m. su šeima grįžo Lietuvą. Klaipėdoje dirbo Prekybos uosto kultūros rūmuose saviveiklos būreliuose ir akordeono mokytoju. Ilius metus buvo šokio ansamblio „Vėtrungė“ koncertmeisteris ir Lietuvos konservatorijos Klaipėdos fakultetų choreografijos katedros koncertmeisteris. 1988 m. persikėlė gyventi į Vilnių. Buvo aktyvus LPKTS Vilniaus skyrius.

LPKTS Vilniaus skyrius

Adomas Starkūnas
1933–2018

Gimė Ukmergės r. Stamuliškių k. Lietuvoje baigė pradinę mokyklą ir Ukmergės gimnazijos tris klases. 1949 m. šeimą ištremta į Irkutsko sr. Sandajaus k., dirbo kolūkyje traktorininko padėjėju. 1951 m. šeima perkelta į Bajandaju, dirbo lentpjūvėje, žiemą taigoje karto medžius. Vėliau dirbo vairuotoju. 1959 m. šeima grįžo į Lietuvą. Šir-vintose Adomas sukūrė šeimą, vartotojų kooperatyve dirbo vairuotoju.

LPKTS Širvintų filialas

Genovaitė Vasiliauskaitė-Šniukštienė
1935–2018

Palaidota Luokės seniūnijos kapinėse.

LLA sąjungos taryba

Konstantinas Gaidys
1938–2018

Gimė Varėnos r. Musteikos k. daugiaavaikėje ūkininkų šeimoje. Šeima rėmė partizanus. Ki-lus įtarimams, tévą areštavo ir dvejus metus laikė Lukiskių kalėjime. Šeimai grėsė tremtis, todėl per trémimus slėpėsi Čepkeliai rezervato salose. Konstantinas 1966 m. vedė tremtinę Janiną Paškevičiūtę. Užaugino du sūnūs. Dalyvavo tremtinės renginiuose, su sūnumi Sauliumi 1997 m. labai aktyviai prisidėjo prie bunkerų atstamento.

Palaidotas Druskininkų kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Druskininkų filialas

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sąjunga

Įmonės kodas 300032645
Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365
AB „SEB“ bankas
Spausdino
UAB „Alytaus spaustuvė“,
Senoji g. 12, Alytus

2 spaudos lankai

Tiražas 1660 egz.

**Kaina
0,61 euro**

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I O J S
R Ę M I M O
F O N D A S

„Su Lietuva širdy“ buvo visa Lietuva

(atkelta iš 5 psl.)

Šioje palapinėje vyko LK viršilos Ernesto Kuckailio knygos „Laiškai iš Varviškės“ ir dr. A. Anušausko knygos „Prezidento žvalgas: du gyvenimai“ pristatymas, Seimo narių A. Ažubalio, L. Kasciūno ir Ž. Pavilionio diskusija „Kodėl Lietuvai reikia istorinės atminties politikos“. Nepaisant to, kad saulė negailėjo kaitros ir palapinėje buvo tvanku, klausytojų netrūko ir besidomintieji noriai uždavinėjo klausimus politikams.

Agnės Zalanskaitės filmą „Nenugalimas“ apie Adolfą Ramanuską-Vanagą stebėjau ir aš. Dalyvavo buvęs partizanas Juozas Jakavonis su dukra Angele Jakavonyte, LR Seimo narys Ž. Pavilionis. Klausiamas, ar filmo apie Vanagą atsiradimui turėjo įtakos skandalai su Vanagaite, režisierė atsakė, kad ne. „Apie filmą pradėjau galvoti, kai Seimas paskelbė 2018-uosius A. Ramanuską-Vanago metais. Be to, tik pernai į Amžinybę išėjo Adolfo sesuo, o 95 metų brolis Albinas gyvena Marijampolėje. Dar yra ką pašnekinti“, – sakė A. Zalanskaitė. Ji dėkojo Seimo nariui Ž. Pavilionui, nes tik jo dėka šis filmas keiliauja per Lietuvą, pasiekia daug bendruomenių, iš kurių reakcijos ji supranta, kad tokie filmai reikalingi.

Pernai ji visuomenei pristatė filmą apie Juozą Vitkų-Kazimieraitį.

O tuo metu vedėjas jau skelbė sporto rungties – buvo žaidžiamas tinklinis – nugalėtojus ariogališkius.

Išventė kasmet

Kaip žinia, besidžiaugdama šventė ir saulė plieskė, nesislėpdama už debeselių. Paklausinėjau žmonių, ar negasdino karščiai. Vincutė Šukytė-Vidugirienė, atvykusi su Virginijum Liesiu ir Ona bei Vytautu Bartuliais iš Panevėžio, sakė: „Ne, karščio nebijom. Baisiau kaip Sibire nebus“. Vincutė išvežė 4 metukų su penkių vaikų šeima iš Panevėžio rajono Sutkūnų į Irkutsko sritį, Zimos rajoną 1949 metais.

Nebijo karščio ir kasmet i sąskrydį atvyks iš Marijampolės Jonas Lastauskas, 1946 metais 9 metų išvežtas į Sverdlovsko sr. Novaja Lalia, iš Kudirkos Naumiesčio Jonas Matijošaitis, į Sibirą išvežtas 16-metis, tris kartus bandės bėgti į tėvynę.

Nepraleidžia sąskrydžio ir linksmi, neblyjantys saulės spinduliu – Buriatijos Mongolijos Čelano tremtiniai. Algimantas Aleksandras Skaringa sako, kad tremtyje buvo karščiau. Devynerių metų Algimantas į tremtį išvežtas 1948 metais. Jo žmona – Eu-

Šventės dalyviai

„Misija Sibiras“ ekspedicijos į Kazachstaną nariai

Diskusijų palapinėje skaitytojams pristatyta E. Kuckailio knyga

genija Genovaitė Jusytė 6 metukų išvežta iš Pasvalio rajono Balčiūniškio.

Genovaitės gyvenimo istorija – neeilinė. Ji iš garsios Vileišių giminės. Mergaitės tévus, partizanus, nužudė 1948 metų rugpjūčio 8 dieną, kai šie stribų kvietimu legalizavosi. Genovaitė tuo metu viešėjo pas močiutę ir liko gyva. Ją su dėdės Aleksandro Vileišio šeima 1949 metų kovo 25 dieną ištremė į Irkutsko srities Taišeto rajono Pol Čeremchovo kaimą. Sibire ji buvo Vileišytė, kad neatimtų ir neiš-

grūstų į vaikų namus. Kai grįžo į Lietuvą, vėl tapo Jusyte. Daug vargo buvo su dokumentais dėl pavardžių katalojimo, bet Genovaitė šypsosi, ja nuo 14 metų „Šypsenėle“ vadina...

Dékoju visiems, kurie sutikote papasakoti savo istorijas, ne visas čia surašiau, ne visus paminėjau. Šventė buvo puiki. Susitikimai, apsikabinimai, dainos, šokiai ir malonūs pokalbiai atmintį šildys dar ilgai.

Audronė KAMINSKIENĖ
Tomo Piškino nuotraukos

Susidomėjimo sulaukė specialusis „Tremtinio“ numeris

Sąskrydžio dalyviai – Radviliškio filialo nariai